

Мистецтво філософського пейзажу

Матвій Вайсберг представив у галереї "Триптих" свій новий проект "100x80"

Олександр МОРОЗІВ
спеціально для "Хрещатика"

Навряд чи можна сперечатися про те, що Матвій Вайсберг — один із найталановитіших сучасних художників. Дивлячись на його роботи, абсолютно не замислюєшся про якісь стилі, напрямки, різні там "авангарди", "-ізми" та інші нісенітниці. Це просто живопис. Але живопис дуже і дуже хороший, світлий, щирий і такий, що вабить до себе. Правда, його жодною мірою не можна назвати наївним. Він такий, як і його автор, людина вельми освічена, начитана й оригінально мисляча.

Не дивлячись на крайню суб'єктивність (а справжнє мистецтво, безперечно, суб'єктивне, інакше воно стає просто копіюванням), його картини викликають почуття причетності, про що б вони не розповідали. А розповіді Вайсбергу є про що. Фактично всі його цикли — це новий "культпохід" в історію, сподади про улюблені книжки і художників. І головне, що ці розповіді дуже правдиві, чесні й досить захоплюючі. Не має значення, про що вони оповідають — вони ваблять до себе, змушуючи осмислити все сказане і "пропустити" точку зору автора через своє, особисте сприйняття, спонукають вступити в своєрідну розмову з художником.

Розповіді уже було достатньо багато. Були насичені метафорами і ускладненими символами "Створення світу" і "День шостий", була зневоднена, але вабляча до себе "Іудейська пустеля"... Було і звернення до робіт давніх майстрів, у якому Матвій розповів нам про своїх улюблених художників. Але, як і зазвичай, це було не просте цитування, а своєрідне "залишення собі

на пам'ять" того, що справді подобається й цікаво. І чудово те, що все це знаходить відгук у глядачів. Утім, якби було інакше, то навряд чи його можна було б назвати художником.

Можна було б дуже багато і довго говорити про інтелектуальну і метафоричну насиченість, різноманіття символічного ряду в роботах Матвія, але робити цього чомусь не хочеться. Та й невдячне це заняття — розмірковувати про мистецтво у високовчених, занудних категоріях. Як і безглуздо переказувати вірш або намагатися наспівати Моцартову "Чарівну флейту", наприклад. Живопис говорить сам за себе, якщо він, звичайно, справжній. Краще скажемо кілька слів про останню виставку Матвія.

Цього разу київська галерея "Триптих" представила нам його новий проект під назвою "100x80". Що означає ця назва? Всього лише формат більшості виставлених картин. Хоча це лише умовність, заголовок. Важливо те, що в нього вкладено. В даному випадку ми побачили серію пейзажів, пейзажів цілком реальних, впізнаваних і на перший по-

Роботи Матвія Вайсберга в новому проекті "100x80" — це своєрідне послання, що спрямовує у майбутнє

гляд дуже простих. Але це уявна простота, інакше Вайсберг не був би Вайсбергом. Фактично, це своєрідні послання, згустки часу, направлені в майбутнє (пробачте за пишномовність, але дуже хотілося сказати це). Послання досить поетичні, передають настрій і світогляд автора, погляд його на нас і на наш час. Художник ділиться з нами своїм досвідом і баченням, знаходячи справжню поезію й красу в речах,

на перший погляд, найбуденніших і банальних. Чи потрібно до цього ще щось додавати? На мій погляд — ні. Слова безглузді — це потрібно просто бачити.

За потужністю й епічністю пейзажі Вайсберга можна порівняти з левітанівськими. Такі ландшафти є в різних куточках світла: розкрите вивсь небо, смужка чорної землі, ледве прокреслені будови. Художник немов створює портрет планети —

крихкої й величної одночасно. І залишається при цьому вірний собі, примушуючи глядача з любов'ю та довірливістю вдивлятися в навколишній світ.

Мистецтво Вайсберга, ускладнене, непрозоре, вчене і монополітичне, виявляється надзвичайно гармонійним і цілісним, а тому надзвичайно привабливим і естетично цінним досвідом осмислення часу як катастрофічного простору людського існування ●

Любов до Моцарта і Сальєрі

"Київські солісти" представили нову програму

Олександра БОРИСОВА
спеціально для "Хрещатика"

Ім'я Антоніо Сальєрі відоме чи не всім, а його музика — майже нікому. З цією кричущою несправедливістю борються маестро Богодар Которович та державний камерний ансамбль "Київські солісти", новий проект яких "Любов та смерть: Моцарт і Сальєрі" нещодавно презентували у Великому залі Національної музичної академії імені Петра Ілліча Чайковського.

Антоніо Сальєрі був видатним музикантом свого часу — композитором, автором сорока опер, диригентом, авторитетним педагогом зі співу, композиції та теорії музики у Відні. Проте один із найгучніших міфів про Моцарта й Сальєрі перекрив "кисень" досягненням італійця, а разом і його творам, які звучать надто рідко. Попередній проект "Антоніо Сальєрі та його учні" Богодар Которович присвятив педагогічним талантам музиканта, адже у нього шліфували майстерність всесвітньо відомі композитори:

Маестро Богодар Которович пропонує незвичне трактування одного з найпопулярніших творів Моцарта — Симфонії № 40

Людвіг ван Бетховен, Франц Шуберт, Ференц Ліст, Джакомо Ме-

йєрбер. Нова ідея маестро Которовича ще цікавіша: в одній про-

грамі об'єднати твори Сальєрі та Моцарта, щоб можна було порівняти музику композиторів, які через примхи долі стали нерозлучними.

Програма "Любов та смерть: Моцарт і Сальєрі" мала внутрішні підказки — кожен із чотирьох представлених творів дістав підзаголовок. Так, симфонія Сальєрі "Veneziano" для камерного оркестру значилася в програмі як "Злі скоморохи", моцартівський шлягер Симфонія № 40 поіменували традиційною фразою — "Світла тінь генія". У другому відділенні концерту слухачі потрапили на "Розкішні іменини" до гостинного Сальєрі (симфонія "Giorno onomastico"), а завершила концерт симфонія № 29 для камерного оркестру, про яку публіці сказали: "Це він — Моцарт!".

Симфонії Сальєрі вирізняються витонченими соло дерев'яних духових інструментів та загалом ілюстративністю музичних образів. У коментарі до симфонії "День іменин" маестро розповів, що в чотирьох її частинах зображено приїзд гостей, їхні хмільні портрети, а також портрет самого Сальєрі, котрий вітається з гостями.

Диригент пропонує, за його словами, незвичне трактування одного із найпопулярніших творів Моцарта — Симфонії № 40. Справді, в інтерпретації "Київ-

ських солістів" значно підсилено драматичність цієї лірико-драматичної симфонії, зокрема, досить незвичні темпи, особливо різкі зміни в першій частині.

Цей зразковий вечір класичної музики ненароком уніс свою лепту в розвінчування моцартівських міфів. Відомо, що стиль класицизм не культивує оригінальних авторських манер — загалом він монолітний. І лише дуже досвідчений слухач спроможний справитися з поширеним музичним тестом "Моцарт чи Сальєрі?", коли серед музичних фрагментів пропонують угадати автора — "світлий геній" чи "заздрісник"?

Маестро Которович переконаний: у Сальєрі, одного з найавторитетніших музикантів Європи другої половини XVIII століття, не було причин заздрити Моцарту. Тож можливо, й надалі "Київські солісти" повертатимуть добре ім'я Антоніо Сальєрі. А слухачі згодом зрозуміють, що музичний талант цього композитора був не меншим від моцартівського.

А втім, поки що "на біс" звучить Моцарт. Його адажіо мі-мажору для скрипки та камерного оркестру у виконанні Тараса Яропуда (перша скрипка "Київських солістів") відкинули усілякі сумніви щодо неповторності музичного генія Моцарта ●